



LIETUVOS PROFESINĖ SAJUNGA „SOLIDARUMAS“

Kodas 290806370; Ulonų 5, LT-08240 Vilnius; tel.370 5 2621743 faksas 370 5 213 3295
www.lps.lt; el.paštas: info@lps.lt; solidarumas.lt@gmail.com

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos
ir darbo ministerijai
el. paštas post@socmin.lt

2022-08-02 Nr. 10-64
Į 2022-07-26 Nr. (11.1E-53) STAP-618

DĖL NUTARIMO PROJEKTO

Lietuvos profesinė sąjunga „Solidarumas“, pagal kompetenciją įvertinusi pateiktą derinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos darbo kodekso Nr. XII-2603 248 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-1607“ projektą Nr. 22-10702 (toliau – Nutarimo projektas), teikia šias pastabas.

Pritariame, kad Lietuvos Respublikos darbo kodekso Nr. XII-2603 248 straipsnio pakeitimo įstatymo projektu Nr. XIVP-1607 (toliau – Įstatymo projektas) siūlomas teisinis reguliavimas neatitinka Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatyme nustatyto aiškumo principo, nes iš siūlomos nuostatos „kai streikai turi ar gali turėti tiesioginę įtaką šioms aplinkybėms“ nėra aišku, kokiais kriterijais remiantis būtų nustatoma, ar streikai konkrečiu atveju turėtų „tiesioginę įtaką“ stichinės nelaimės zonose, paskelbtai mobilizacijai ar karo, nepaprastajai padėčiai, dėl ko nurodytu metu turėtų būti draudžiami, todėl neaišku, kaip būtų užtikrinama Įstatymo projektu keičiamo Lietuvos Respublikos darbo kodekso 248 straipsnio 2 dalies atitiktis Konstitucijos 51 straipsnio 2 daliai. Manome, kad Įstatymo projektu siūlomas teisinis reguliavimas sudarys pagrindą kreiptis į darbo ginčų komisiją ir teismą, tačiau neduos jokios garantijos, kad streikas iš tiesų bus laikomas teisėtu. Kita vertus, ginčo teisena užsitęs ir truks neapibrėžtą laiką. Manome, kad Įstatymo projektu siūlomu teisiniu reguliavimu užprogramuojamas ginčas ir toks teisinis reguliavimas neužtikrina profesinėms sąjungoms asociacijų laisvės principo, įtvirtinto Tarptautinės darbo organizacijos konvencijoje Nr. 87 Dėl asociacijų laisvės ir teisės jungtis į organizacijas gynimo. Streikai yra viena iš asociacijų laisvės principo garantijų.


Nepritariame Nutarimo projekto 2.1 papunktyje nurodytam pasiūlymui Lietuvos Respublikos nepaprastosios padėties įstatymo 7 straipsnio 1 dalies 3 punkte po skaičiaus „36“, įrašyti skaičių „51“ ir šio įstatymo 18 straipsnio 1 dalyje po skaičiaus „36“ įrašyti skaičių „51“. Pažymime, kad Lietuvos Respublikos Konstitucijos 145 straipsnyje nustatyta, kad įvedus karo ar nepaprastąją padėtį, laikinai gali būti apribojamos teisės ir laisvės, nurodytos Konstitucijos 22, 24, 25, 32, 35 ir 36 straipsniuose, tarp kurių teisė į streiką, numatyta Konstitucijos 51 straipsnyje, nenurodyta. Nepaprastosios padėties įstatymas nustato naudojimosi Konstitucijos 22, 24, 25, 32, 35, 36 straipsniuose nurodytomis teisėmis ir laisvėmis apribojimus. Teisėkūros pagrindų įstatymo 3 straipsnio 2 dalies 2 punkte įtvirtintas vienas iš teisėkūros principų, išreiškiančių tam tikrus imperatyvius reikalavimus, keliamus teisėkūroje dalyvaujantiems subjektams, siekiant sukurti vientisą, nuoseklią, darnią ir veiksmingą teisės sistemą – proporcingumo principas, reiškiantis, kad pasirinktos teisinio reguliavimo priemonės turi <...> nevaržyti teisinių santykių subjektų daugiau, negu to reikia teisinio reguliavimo tikslams pasiekti; šio straipsnio 3 punkte įtvirtintas pagarbos asmens teisėms ir laisvėms principas, reiškiantis, kad teisės aktų nuostatos turi užtikrinti ir negali paneigti Konstitucijoje, Europos Sąjungos teisės aktuose, Lietuvos Respublikos tarptautinėse sutartyse, Lietuvos Respublikos įstatymuose ir kituose teisės aktuose nustatytų asmens teisių ir laisvių, teisėtų interesų; šio straipsnio 7 punkte įtvirtintas sistemiškumo principas, reiškiantis, kad teisės normos turi derėti tarpusavyje, žemesnės teisinės galios teisės aktai neturi prieštarauti aukštesnės teisinės galios teisės aktams <...>.

Nutarimo projekte pateiktas siūlymas Įstatymo projekte vartojamą sąvoką „stichinė nelaimė“ keisti Lietuvos Respublikos civilinės saugos įstatyme apibrėžta sąvoka „ekstremalioji situacija“, kadangi sąvoka „stichinė nelaimė“ įstatymuose nėra apibrėžta. Pirma, Civilinės saugos įstatyme apibrėžta ne tik sąvoka „ekstremalioji situacija“, bet ir sąvoka „ekstremalusis įvykis“, kuri savo apibrėžtimi yra siauresnė nei sąvoka „ekstremalioji situacija“, dėl ko svarstyтина, kuri iš šių sąvokų labiau atitinka sąvokos „stichinė nelaimė“ prasmę. Antra, sąvoka „stichinė nelaimė“, nors ir neapibrėžta įstatymuose, tačiau juose vartojama, pavyzdžiui, Lietuvos Respublikos valstybės sienos ir jos apsaugos įstatymo 14 straipsnio 12 dalis, Lietuvos Respublikos užimtumo įstatymo 24 straipsnio 6 dalis, Lietuvos Respublikos karo prievolės įstatymo 37 straipsnio 3 dalis, Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 6.615 straipsnis. Paminėtina, kad stichinė nelaimė paprastai siejama su gamtos veiksnio intensyvumu, tuo tarpu ekstremalusis įvykis apibrėžiamas ne tik kaip gamtinis įvykis, bet ir techninis, ekologinis ar socialinis įvykis. Svarstyтина, ar sąvoką „stichinė nelaimė“ keičiant sąvoka „ekstremalioji situacija“, nebus nustatyti platesni streikų apribojimai.

Atsižvelgdami į tai, kas išdėstyta, siūlome pakeisti Darbo kodekso 248 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Streikai draudžiami stichinės nelaimės zonose, regionuose, kuriuose nustatyta tvarka paskelbta mobilizacija, karo, ~~nepaprastoji~~ padėtis, iki bus likviduojami stichinės nelaimės padariniai, paskelbta demobilizacija ar atšaukta karo, ~~nepaprastoji~~ padėtis.“

Pagarbiai,
Pirmininkė Kristina Krupavičienė



Tomas Griškevičius, lpsteise@gmail.com
Lina Bertlingė, lina.bertlinge@hotmail.com